

FOREBYGGING AV MISLIGHETER OG KORRUPSJON

NETTVERKSMØTE OM ANTIKORRUPSJON I OSLO KOMMUNE

KRISTIAN THAYSEN

27. APRIL 2018

Alt innhold, inkludert, men ikke begrenset til metoder og analyser i denne presentasjonen tilhører BDO AS eller BDO Advokater AS, og skal ikke kopieres eller videredistribueres uten vårt skriftlige samtykke.

BDO



Dansk politi og forsvaret pågrep i går 27 IT-ansatte, samtlige er siktet for å ha mottatt bestiktelser fra en IT-leverandør. (Bilde: Rigspolitiet, illustrasjonsfoto)

Atea-skandalen vokser. 27 offentlige IT-ansatte pågrepet

Ny stor razzia: Alle er siktet for korrupsjon.

Kilde: Digi.no

AGENDA

ANTI KORRUPSJONSARBEID

- ▶ Kort om risikobildet
- ▶ Økonomisk kriminalitet og korrupsjon
- ▶ Hva med «gråsonene»
- ▶ ISO 37001 og annen veiledning/«beste praksis»
- ▶ Hvordan forebygge og avdekke?

DN
Dagens
Næringsliv

Tirsdag 24. april 2018

UKE 17 NR. 93 - Årg. 129

Løssalg kr. 40

www.dn.no



Avdramatiserer «rentesjokket»

Norges Bank vil sette opp renten én gang i år, og to ganger neste år. Så er det stopp, ifølge sjeføkonom Kari Due-Andresen i Handelsbanken. **Side 11**

Etterforsker mulig ulovlig hyttebygging i Vestfold



Mer enn 30 saker sendt til Økokrim

Idyllen sprekker: Færder kommune mistenker ulovlig hyttebygging i stor stil – og har sendt over 30 saker til Økokrim. **Side 4-5**



KPMG-sjef Arne Frøget og partner Trine Sæther Romund.

«Det går baklengs»

Antallet kvinnelige styreledere i norske børsnoterte selskaper har falt de siste fem årene, ifølge KPMG. **Side 14-15**

Mener Hydro delte ut urent drikkevann

Side 18-19

Er våre spioner en gjeng amatører?

Kjetil Wiedswang
Side 12-13

Nøkkel tall	Dollar	Euro	Pund	100 SEK	Oslo Børs	Nordsjoolje	Pengemarkedsrente
Beslag 23. april kl. 16.33	7,87	9,63	10,99	92,76	851,21	73,40	1,34
	3 øre	1 øre	1 øre	6 øre	0,60 %	0,33 USD	1 basispunkt



RISIKOBILDET



ØKONOMISK KRIMINALITET OG KORRUPSJON

ØKONOMISK KRIMINALITET OG KORRUPSJON

HVA HANDLER DET EGENTLIG OM?

- ▶ Underslag og økonomisk utroskap
- ▶ Konkurskriminalitet
- ▶ Bedrageri
- ▶ Korrupsjon / bestikkelser
- ▶ Regnskapsmanipulasjon
- ▶ Dokumentforfalskning
- ▶ Informasjonstyveri
- ▶ Arbeidslivskriminalitet
- ▶ Hvitvasking
- ▶ Innsidehandel
- ▶ Miljøkriminalitet
- ▶ Subsidiebedrageri
- ▶ Konkurranseskriminalitet



HVA ER KORRUPSJON?

- ▶ Betegnelse på tilfeller hvor personer i tillitsposisjoner utnytter disse som bytemiddel for å oppnå personlige fordeler.
- ▶ Korrupsjon er en trussel mot rettsstaten, demokratiet og menneskerettighetene fordi korrupsjon svekker etiske og moralske verdier.
- ▶ I et globalt perspektiv er korrupsjon det største hinder for sosial og økonomisk utvikling i den tredje verden. Korrupsjon skaper forskjellsbehandling og hindrer sosial rettferdighet.
- ▶ Karakteristisk for korrupsjonen er at den foregår i det skjulte og at den innebærer misbruk av stilling eller posisjon.
- ▶ Alvorlig korrupsjon finner sted også i Norge, med en jevn økning i antall straffesaker og domfellelser for korrupsjon etter at Stortinget vedtok nye straffebestemmelser mot korrupsjon i 2003.



TYPISKE EKSEMPLER

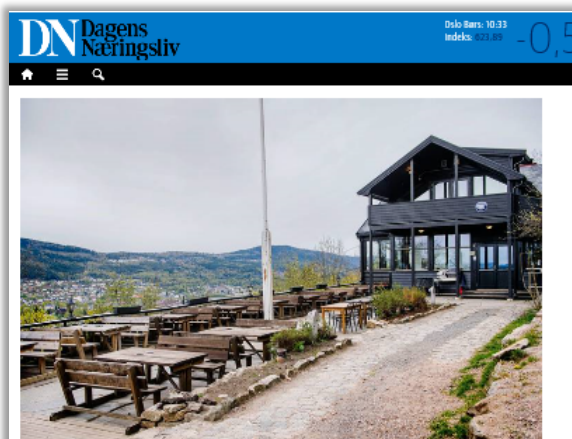
BYGG, ANLEGG, EIENDOM UTGJØR EN STOR RISIKO



14 MILLIONER: - Arbeider ved hovedbygget i Persvæn på Alnabru skal være kraftig overfakturert. Samlet er overprisen beregnet til mellom 13,6 og 14,5 millioner kroner. FOTO: LISA RYPENG

Tømrmester fra Follo skal ha overfakturert Unibuss for rundt 14 millioner

Østlandets Blad



De tre elektrifirmaene møttes på et julebord i Aspaviljonen, med panoramautsikt over Drammen. Her ble konkurrentene ifølge tillyst enige om å samarbeide. Alle foto: Hampus Lundgren

Finans Jus

Avtalte ulovlig samarbeid på julebord

Tre elektrikerfirmaer møttes i hemmelighet på veikroer og bensinstasjoner for å utveksle minnepinner og informasjon for å lure Drammen sykehus,

Marte Ramuz Eriksen og Øyvind Finstad
Publisert: 29.04.2015 – 21:57

<http://www.dn.no/nyheter/finans/2015/04/29/2157/Jus/avtalte-ulovlig-samarbeid-p-julebord>



Statsbygg mottok EUs kulturminnepris Europa Nostra Awards for arbeidet med Eidsvollsbygningen. (Foto: Eidsvoll 1814)

Eidsvollsbygningen malt av kriminelle

Deler av malerarbeidet ved den prisbelønte restaureringen ble utført av helerisikot firma med kosovoalbanske eiere.

Statsbygg, Skanska og AllieroGruppen synes det er trist og uheldig.

Av: Christopher Kunøe

Eidsvollsbygningen ble istandsatt og innviet til grunnlovsjubileet etter mange års innsats av fagfolkene i Statsbygg og Eidsvoll 1814, en avdeling av Norsk Folkemuseum.

Svart arbeid og hvitvasking

Nå kan Aftenposten avsløre at malerfirmaet Saba Malerservice AS ble hyret inn som underleverandør under oppussingen på Eidsvoll.

Innehaverne var de kosovoalbanske brødrene Isa og Musa Gerbeshi, som har gått konkurs i Norge med malerselskaper der kreditorene nå sitter igjen med udekkede krav på 20 millioner kroner.

Aftenposten skriver at de har kopier av fakturaer som er sendt til Saba Malerservice gjennom to ledd. Fakturaer for ca 600.000 kroner er knyttet direkte til arbeid på Eidsvollsbygningen med timelister fra ansatte.

<https://byggmesteren.as/2015/11/23/eidsvollsbygningen-malt-av-kriminelle/>



<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/krim/tilboed-saksbehandler-to-ukers-gratis-opphold-paa-gran-canaria/a/23322208/>

TYPISKE EKSEMPLER

HELT KLART RISIKO OGSÅ INNENFOR ANDRE OMRÅDER

Kommunal Rapport

Mener helsekjøpsaken bør politianmeldes

INNKJØP. En av varslerne i helsekjøpsaken i Grimstad, økonomisjef Helge Moen, mener kommunen bør politianmelde saken.



For første gang uttaler økonomisjef Helge Moen seg om helsekjøpsaken. Han var den som varslert først om uregelmessigheter ved kommunens innkjøpspraksis. Til høyre rådmann Tone Marie Nybø Solheim. Arkivfoto: Kjetil Karlsen, Grimstad Adressetidende

Kilde: <https://kommunal-rapport.no/innkjop/2018/01/mener-helsekjopsaken-bor-politianmeldelse>

Lenvik-rådmann går av

LEVERANDØRDATABASEN. Nok en sak om habilitet skaper strid i Lenvik. Samtidig går en av årets mest omfattende granskinger mot slutten, der rådmannens habilitet også står sentralt. Rådmannen takker for seg – før åremålet går ut.



Margrethe Hagerupsen får hard kritikk av kontrollutvalget i Lenvik kommune, etter at en mann gift med en kommunalsjef i kommunen, fikk jobb som ruskonsulent uten at stillingen i det hele tatt var utlyst. Nå er rådmannen sykmeldt på ubestemt tid. Arkivfoto: Lisa Rypeng

Kilde: <https://kommunal-rapport.no/styring/2017/11/radmannen-i-lenvik-avslutter-tiden>

Adam Mat & Vinhus får ikke skjenkebevilling.

DEL Rana Blad på nett skrev mandag at Arturas Vaitkevicius hadde som hadde overtatt restauranten i Mo sentrum i sommer, fortvilet over økonomiske tap så lenge ikke han fikk skjenkebevilling fra kommunen.

• **LES OGSÅ (+):** [Restauranten har stått klar i flere måneder uten å få skjenkebevilling. Nå har kommunen anmeldt forsøk på korrupsjon](#)



Anmeldt forsøk på korrupsjon

Administrasjonen mente det var forhold som gjorde at søknadssaken burde opp til politisk behandling i helse- og omsorgsutvalget. Rådmann Robert Pettersen bekrefter også at det foreligger en politianmeldelse for forsøk på korrupsjon i saken.

Tirsdag behandlet det nevnte utvalget saken, hvor saksutredningen var unntatt offentlighet.

Den smarteste boligal lytter, hører og føler. T

Styr alarmer med mobilen. I som ser, lytter, hører og føle:

Verisure

Kilde: <https://www.ranablad.no/rana/skjenkebevilling/rana-kommune/nektes-a-skjenke-kommunen-mener-soker-ikke-er-egnet/s/5-42-321189>



HVA MED «GRÅSONENE»

REFLEKSJONSOPPGAVE / ETISK DILEMMA

HVA GJØR DU?

- ▶ Du står på fotballbanen og ser på et av barna dine spille fotballkamp. Du overhører en samtale mellom noen foreldre fra et annet alderstrinn. Du vet hvem de er, men de vet åpenbart ikke hvor du er ansatt.
- ▶ Den ene av dem er en innflytelsesrik folkevalgt i kommunen og styreleder i den lokale fotballklubben. Den andre er en lokal eiendomsutvikler.
- ▶ Eiendomsutvikleren gir den folkevalgte beskjed om at han vil kunne bli hovedsponsor til fotballklubben. Litt senere hører du de snakke om omregulering av et område du vet er omdiskutert og du hører den folkevalgte gi beskjed om at dette skal han «fikse».
- ▶ Du blir nysgjerrig; dagen etterpå finner du ut av at eiendomsutvikleren har en opsjon på kjøp av området som ble diskutert under gårsdagens fotballkamp.



TYPIISKE «GRÅSONER»

OFTE LETT Å VURDERE FOR DE SOM SER SAKEN UTENFRA, MEN IKKE FOR DE SOM STÅR I DET...

- ▶ Vennetjenester
- ▶ Relasjoner mellom brukere/innbyggere og beslutningstagere ved tildeling, omregulering mv.
- ▶ Påvirkning og lobbyvirksomhet
- ▶ Ved endring i arbeidsforhold
- ▶ Dialog/forhandling mellom kommune og utbyggere eller andre private aktører
- ▶ Ved ansettelses



Østlands-Postens arena for politikk og samfunnsdebatt i Larvik og Lardal – [TILBAKE TIL ØPs NETTSIDE](#)

leder

Leserbrev

Kommentarartikler

Bilder

Snøhvit kommune

Frp og Høyre har reagert på ansettelsen av Tone M. Anderssen (Venstre) som leder for Frivillighetssentralen. **Det lukter nettverk og vennetjenester.** Sludder og korrupsjonsanklager, sier varaordfører Hallstein Bast (Venstre). Bast leder Administrasjonsutvalget. Han har hatt en finger med i det meste i kommunen i en årrekke på godt og vondt.

Hallstein og Tone er omgangsvener privat. Men jeg greier alltid å skille mellom snørr og bart, sier Bast til ØP 20.ds.. Politikerer som i årevis har båret hatter med ulike kulører. Som avfeide ting vedrørende ansettelsen, da Knut Anvik (Frp) ville ta det opp i Formannskapet. Men greit. Vi må anta at Bast er uskyldig. Et overmenneske. Selv om det lukter svidd som en viss brannstasjon mediale oppslag om



ISO 37001 OG ANNEN VEILEDNING/«BESTE PRAKSIS»

ANTI-BRIBERY MANAGEMENT SYSTEMS

ISO 37001:2016

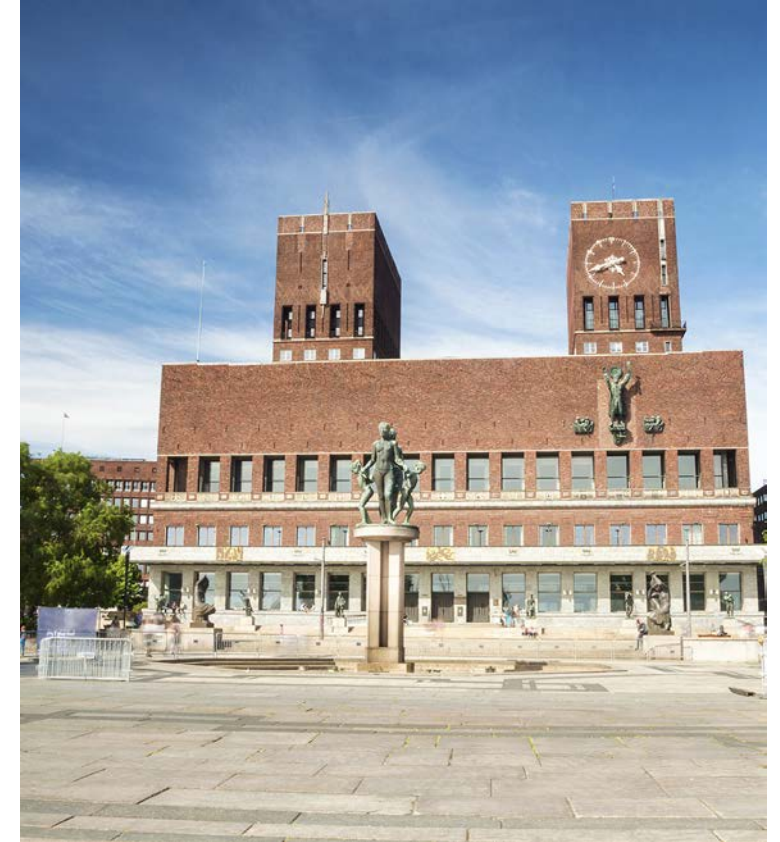
- ▶ Lansert i oktober 2016
- ▶ Inneholder krav og veiledning for å etablere, implementere, vedlikeholde, evaluere og løpende forbedre et ledelsessystem for antikorrupsjon
- ▶ Gjelder eksplisitt for antikorrupsjon
- ▶ Er ment å kunne gjelde for alle virksomheter, uavhengig av type, størrelse mv.
- ▶ Mulighet for sertifisering



NÆRMERE OM ISO 37001

FORSTÅELSE AV KONTEKST OG RISIKOBASERT TILNÆRMING ER SENTRALT

- ▶ Forståelse av organisasjonen. Risikobildet danner grunnlag for ledelsessystemet; stor grad av tilpasning basert på risiko
- ▶ Tonen fra toppen, tydelige roller og ansvar
- ▶ Klar antikorrupsjonspolicy
- ▶ Velfungerende compliancefunksjon
- ▶ Tydelig på risikobasert tilnærming til opplæring og kommunikasjon
- ▶ Forventninger til bakgrunnsundersøkelser
- ▶ Krav til varsling og varslervern
- ▶ Finansielle og ikke-finansielle kontroller
- ▶ Kontinuerlig forbedring
- ▶ «Programmet» og hvorfor programmet er slik det er må dokumenteres



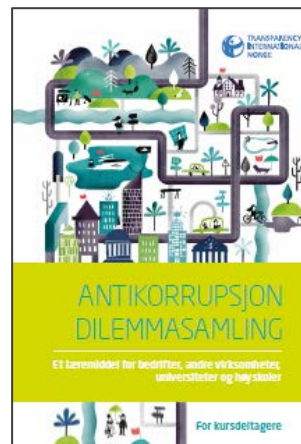
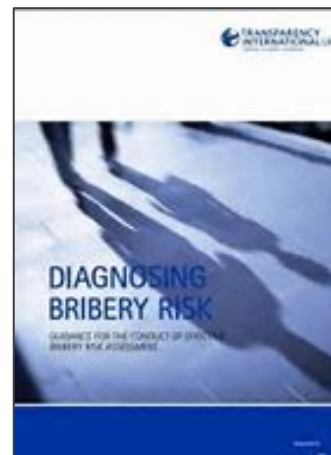
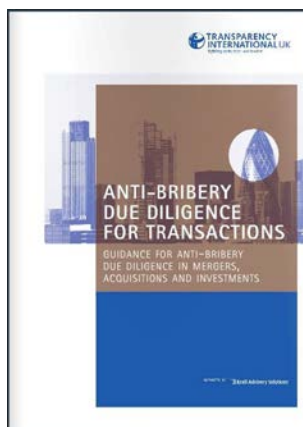
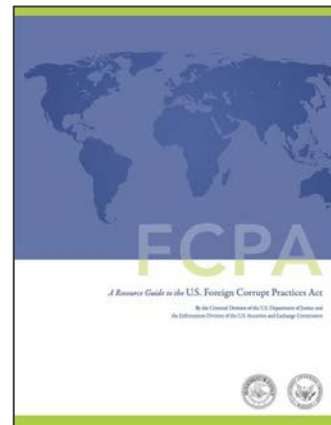
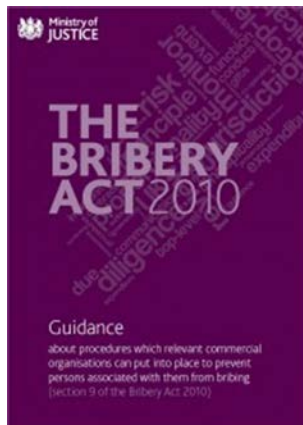


HVORDAN FOREBYGGE OG AVDEKKE?

FINNES MANGE GODE VEILEDNINGER

SOM I ALL HOVEDSAK ER VELDIG LIKE...

- ▶ Veiledning fra myndigheter
 - UK Ministry of Justice
 - US Department of Justice og Securities and Exchange Commission
 - Økokrims 9 punkter
- ▶ Veiledning fra organisasjoner:
 - ISO, OECD
 - Transparency International
 - World Economic Forum
 - NIRF compliancefunksjonen
 - Association of Certified Fraud Examiners



HVORDAN FOREBYGGE OG AVDEKKE

RISIKOBASERT TILNÆRMING

Kontrollmiljø	"Tone at the top"	Etisk regelverk	Prinsipper og rutiner	Varsling
Risikovurdering	Formalisert	Regelmessig	Bred og dyp involvering	Nye vurderinger ved endringer
Kontrollaktiviteter	Utgangspunkt i risiko	Bakgrunnssjekk av tredjeparter	Regnskapskontroller	Måltrettede revisjoner
Informasjon og kommunikasjon	Opplæring	Intern og ekstern kommunikasjon	Kunnskapsdeling	Teknologi og informasjon
Kontinuerlig overvåking og forbedring av tiltak	Ledelsens overvåking	Styrets overvåking	Læring ved hendelser	Ekstern evaluering



OPPSUMMERING

NOEN FLER EKSEMPLER...

NYHETER SPORT 2 4 3 KULTUR MENINGER UKEADRESSA LOGG I

Kystad-saken henlagt etter bevisets stilling

Økrim skriver i en pressemelding at Kystad-saken, der Ap-politiker Ru... har blitt etterforsket, er henlagt etter bevisets stilling.



Kilde: <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/2018/02/09/Kystad-saken-henlagt-etter-bevisets-stilling-16057128.ece>

VG NYHETER

nyheter

Ruter-sjef fikk middagen ikke korrupsjon

* Vant full seier i Høyesterett



Kilde: www.vg.no

De Drevland blir ikke tiltalt for korrupsjon

Statene i Hordaland tiltaler ikke tidligere ordfører i Bergen, Trude Drevland, sreiør Torstein Hagen og den suspenderte hamnesjefen Inge Tangerås. Det vekk på bevisets stilling.

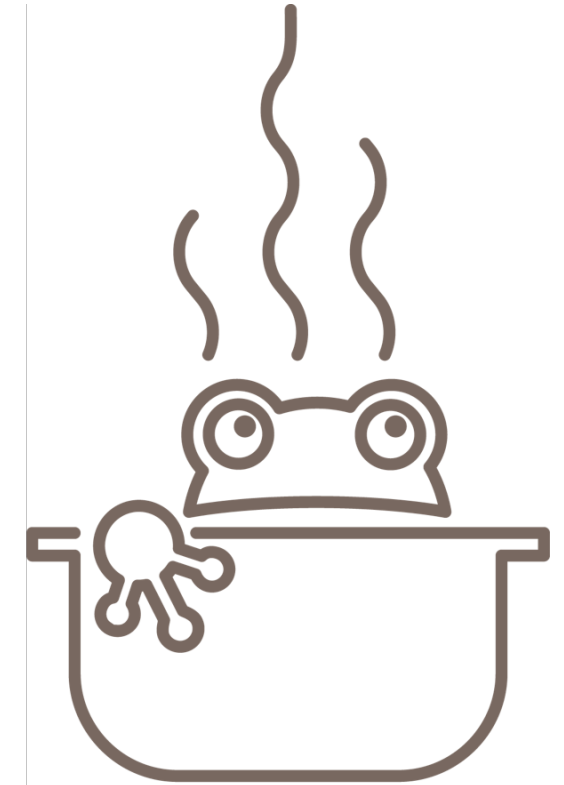


Kilde: <https://www.nrk.no/hordaland/statsadvokaten-legg-vekk-saka-mot-trude-drevland-1.13278977>

OPPSUMMERING

ÅPENHET OG NOTORITET ER VIKTIG!

- ▶ Risikobildet er betydelig.
- ▶ Økonomisk kriminalitet og korrupsjon kan ramme «alle».
- ▶ Forebygging gjennom «tonen fra toppen» og bevisstgjøring er avgjørende for å lykkes,
- ▶ Forebygging er viktig for å verne om den ansatte og borgernes tillitt til kommunen.
- ▶ Arbeid for å hindre korrupsjon og andre uheldige forhold må være en integrert del av virksomhetsstyringen.



TAKK FOR MEG!

Kristian Thaysen

E-post; Kristian.thaysen@bdo.no

Tlf: 940 15 007

